

СЕКЦІЯ 6. ОСВІТНІ АСПЕКТИ ОБЛАШТУВАННЯ ЛАНДШАФТІВ ТА ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКА ПРАЦЯ

Вітенко І. М., к. геогр. н., заступник директора з науково-методичної роботи та міжнародного співробітництва, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти

РОЛЬ ДЕКОРАТИВНОГО САДІВНИЦТВА (ОЗЕЛЕНЕННЯ) У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

***Анотація.** Дослідження ролі декоративного садівництва (озеленення) має велику актуальність в контексті поточних екологічних, соціальних, економічних та воєнних викликів, що стоять перед сучасним суспільством. Декоративне садівництво (озеленення) може стати важливим майданчиком для проведення наукових досліджень та розвитку інновацій у сферах озеленення та екології, сприяючи створенню більш стійких та екологічно збалансованих середовищ.*

***Ключові слова:** декоративне садівництво (озеленення), збереження природних ресурсів, озеленене освітнє середовище, біорізноманіття, сталий розвиток.*

Дослідження ролі декоративного садівництва у наукових та інноваційних дослідженнях має велику актуальність у сучасному світі та Україні, зокрема. Зазначимо ряд ключових причин, що підтверджують цю актуальність:

1. Екологічні виклики: Збереження природних ресурсів та зменшення негативного впливу на довкілля стає все більш актуальним завданням у світі, де відбувається зростання населення та інтенсивний економічний розвиток.

2. Міське середовище: Урбанізація веде до зменшення зелених зон та забруднення міського середовища, тому важливо розробляти інноваційні підходи до створення та догляду за зеленими насадженнями в містах.

3. Здоров'я та благополуччя: Недостатність контакту з природою може призвести до різних проблем здоров'я, включаючи стрес, депресію та фізичні захворювання. Декоративне садівництво (озеленення) може стати засобом поліпшення психологічного та фізичного благополуччя, особливо, у час воєнного стану.

4. Спільноти та соціальна взаємодія: Сади можуть слугувати місцем спільного заняття для різних груп населення, сприяючи соціальній взаємодії та спільноті.

5. Інновації у сільському господарстві: Вивчення екологічно збалансованих методів садівництва може допомогти розвивати нові підходи до сільського господарства, які зменшують вплив на довкілля та підвищують його стійкість.

Отже, дослідження ролі декоративного садівництва (озеленення) має велику актуальність в контексті поточних екологічних, соціальних, економічних та воєнних викликів, що стоять перед сучасним суспільством.

Зазначимо основні напрями для дослідження ролі декоративного садівництва (озеленення) в формуванні екологічної компетентності серед здобувачів освіти.

1. Підвищення екологічної свідомості: Декоративне садівництво відкриває можливості для вивчення рослинного світу, їх взаємодії з навколишнім середовищем та важливістю збереження природних ресурсів.

2. Стимулювання інтересу до природи: Озеленення освітнього середовища через декоративне садівництво може сприяти формуванню інтересу до природи та екології у здобувачів освіти.

3. Посилення відповідальності за навколишнє середовище: Взаємодія з природними об'єктами у процесі декоративного садівництва спонукає здобувачів освіти до більш відповідального ставлення до навколишнього середовища.

4. Розвиток навичок сталого споживання: Практичні заняття з декоративного садівництва допомагають здобувачам освіти розвивати навички сталого використання ресурсів та органічного сільського господарства.

5. Формування естетичного смаку та екологічного дизайну: Дослідження різноманітності рослин та їх впливу на дизайн природного середовища сприяє формуванню естетичного смаку та уміння створювати екологічно збалансовані ландшафти.

6. Стимулювання інновацій та дослідницької діяльності: Декоративне садівництво може слугувати майданчиком для проведення наукових досліджень та розвитку інноваційних підходів у сфері озеленення та екології.

7. Соціальна інтеграція та співпраця: Заохочення спільної роботи у садівництві сприяє формуванню командної роботи та співпраці, що є важливим аспектом розвитку екологічної свідомості [1].

Озеленення освітнього середовища через декоративне садівництво є важливим засобом стимулювання інтересу до природи та екології у здобувачів освіти. Давайте розглянемо це детальніше:

1. Озеленене освітнє середовище створює унікальну навчальну платформу, де здобувачі освіти можуть безпосередньо спостерігати природні процеси та взаємодію рослинного та тваринного світу.

2. Контакт з природою через декоративне садівництво спонукає здобувачів освіти до активної взаємодії з рослинами та екосистемами, що сприяє формуванню почуття поваги та відповідальності за навколишнє середовище.

3. Озеленене освітнє середовище надихає здобувачів освіти на проведення досліджень та експериментів з різноманіттям рослин, їх ростом, взаємодією та впливом на оточуючу обстановку.

4. Робота в саду сприяє освіті стосовно екологічних проблем, таких як збереження біорізноманіття, боротьба зі забрудненням довкілля та змінами клімату.

5. Здобувачі освіти набувають навичок догляду за рослинами та довкіллям, що сприяє їх відчуттю відповідальності за збереження природних ресурсів та створення здорового середовища для життя.

6. Озеленене освітнє середовище стимулює формування позитивного емоційного зв'язку з природою, що може зберігатися протягом усього життя і підтримувати інтерес до природи та екології.

Отже, озеленення освітнього середовища через декоративне садівництво не лише створює красиве та затишне середовище для навчання, але й сприяє активному вивченню та розумінню природних процесів та проблем екології.

Декоративне садівництво відкриває широкі можливості для вивчення рослинного світу, їх взаємодії з навколишнім середовищем та важливістю збереження природних ресурсів. Зокрема:

- Декоративне садівництво дозволяє здобувачам освіти досліджувати та вивчати різноманітність рослинних видів, їх характеристики, особливості росту та використання в ландшафтному дизайні.

- Вивчення рослинного світу через декоративне садівництво допомагає зрозуміти важливу роль рослин у підтримці біорізноманіття та екосистем. Здобувачі освіти можуть досліджувати взаємодію різних видів рослин та їх вплив на різноманіття живого світу.

- Під час декоративного садівництва здобувачі освіти можуть вивчати екологічні властивості рослин, такі як їх вплив на рівновагу екосистем, здатність до очищення повітря та води, а також важливість рослин для збереження ґрунтового покриву.

- Здобувачі освіти можуть вивчати принципи екологічного дизайну садів та ландшафтів, враховуючи збереження природних ресурсів, використання місцевих рослинних видів та створення сприятливих умов для місцевої флори та фауни.

- Декоративне садівництво навчає здобувачів освіти важливості збереження природних ресурсів, таких як вода, ґрунт, біорізноманіття, шляхом використання сталого садового менеджменту та ефективного використання ресурсів.

Таким чином, декоративне садівництво є не лише засобом для створення красивих ландшафтів, але і потужним інструментом для вивчення рослинного світу, їх ролі у біорізноманітті та важливості збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Декоративне садівництво, на перший погляд, може здатися простою та естетичною справою, проте воно також може слугувати майданчиком для проведення наукових досліджень та розвитку інноваційних підходів у сфері озеленення та екології. Ось деякі деталізовані аспекти:

- Декоративні сади можуть бути використані для вивчення різних видів та сортів рослин, їх адаптації до конкретних умов середовища, взаємодії з іншими рослинами та впливу на біорізноманіття.

- Сади можуть бути використані для вивчення впливу рослин на якість повітря, ґрунту та води, а також їх роль у зменшенні забруднення та покращенні екологічного стану місцевих екосистем.

- Декоративні сади можуть слугувати майданчиком для випробування та оцінки ефективності зелених технологій, таких як системи дощових садів, зелені дахи, стіни з рослин.

- Дослідження використання рослин для очищення забруднених ділянок землі або водних ресурсів може проводитися у декоративних садах.
- Сади можуть бути використані для вивчення генетичної маніпуляції та селекції рослин, що призводить до розвитку нових сортів та гібридів з високими екологічними характеристиками.
- Декоративні сади можуть бути використані для випробування та впровадження екологічно збалансованих підходів до дизайну ландшафту та озеленення міських просторів.

Таким чином, декоративне садівництво (озеленення) може стати важливим майданчиком для проведення наукових досліджень та розвитку інновацій у сферах озеленення та екології, сприяючи створенню більш стійких та екологічно збалансованих середовищ.

Загальний висновок полягає в тому, що декоративне садівництво (озеленення) відіграє ключову роль у розвитку сучасного суспільства, причому його значення виявляється на кількох рівнях.

По-перше, воно є важливим інструментом для збереження та відновлення природних ресурсів, створюючи сприятливі умови для збереження біорізноманіття та покращення якості довкілля.

По-друге, декоративне садівництво (озеленення) сприяє розвитку наукових досліджень та інновацій у сферах озеленення та екології, відкриваючи нові можливості для вивчення та впровадження екологічно збалансованих підходів.

Нарешті, воно відіграє важливу роль у підвищенні екологічної свідомості та формуванні позитивного ставлення до природи у суспільстві. Декоративні сади не лише надають естетичне задоволення, але й стимулюють сприйняття природи як важливого ресурсу, який потрібно берегти та охороняти.

Отже, декоративне садівництво (озеленення) є не лише хобі або формою відпочинку, але й важливим компонентом сталого розвитку сучасного суспільства, яке спрямоване на збереження природних ресурсів та покращення якості життя людей.

Список використаних джерел

1. Олексюк О.Р., Вітенко І.М. Цифрові інструменти вчителя для формування екологічної компетентності учнів. *Біорізноманіття України в контексті сучасних природних умов середовища*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., (Тернопіль, 04-05 червня, 2020) [ред.кол. : В.Черняк (відп.ред.) та ін.] ; ТОКІППО. – Тернопіль: Вид. центр ТОКІППО, 2020. С.177-179

2. Вітенко, І. М.; Олексюк, О. Р.; Кучер, Л. А. Реалізація концепції STEM-освіти в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. *Наукові записки Малої академії наук України*, 2022, №3. С.38-46.